Mythbuster 10: ‘Toegankelijk publiceren? Ik wacht nog even!’

18-09-2024 11:00

Voor uitgeverijen is het voortdurend zoeken naar de balans tussen innovatie en traditie. Met de digitalisering is deze balans nog verder op scherp gezet. Een ontwikkeling die hieraan bijdraagt, is het toegankelijk publiceren van digitale uitgaven. Veel uitgevers worstelen met de vraag of ze nu al met toegankelijkheid aan de slag moeten, of beter nog even ermee kunnen wachten. Hoe denkt Dedicon over deze kwestie? We vroegen het aan toegankelijkheidsexpert Anke Kersten.

“Er zijn verschillende logische verklaringen waarom veel uitgevers nog even wachten met brontoegankelijk publiceren van hun inhoud. Veel uitgevers ervaren bijvoorbeeld nog niet de druk om eraan te beginnen; toegankelijkheidseisen worden pas vanaf juni 2025 wettelijk verplicht. In de tussentijd hebben uitgevers te maken met andere prioriteiten, zoals de seizoenspiek, de opkomst van AI, marktstrategieën en andere wettelijke vereisten.”

“Daarnaast vereist de overgang naar toegankelijk publiceren ook enige investeringen. Denk aan technische aanpassingen in platforms, apps en distributiekanalen, aan training van medewerkers om te voldoen aan toegankelijkheidsrichtlijnen zoals WCAG (Web Content Accessibility Guidelines). Uitgevers wachten vaak af hoe de concurrentie reageert op deze ontwikkelingen en bepalen daarna pas hoeveel zij investeren in toegankelijk publiceren. Deze afwachtende houding voorkomt dat zij risico's nemen zonder zekerheid over de opbrengsten. De aanpassingen van de technische infrastructuur en het opleiden van personeel brengen investeringen met zich mee, terwijl de directe baten pas op later termijn duidelijk worden.”

Achteraf repareren is duurder

“Hoewel ik deze overwegingen heel goed begrijp, adviseer ik uitgevers met klem om niet langer te wachten en nu te beginnen met toegankelijk publiceren. Daarvoor heb ik enkele argumenten. Ten eerste: achteraf repareren is duurder en tijdrovender dan direct aan de bron toegankelijk publiceren. Door toegankelijkheid vanaf het begin al in het publicatieproces te integreren, kunnen uitgevers dure en tijdrovende herzieningen en aanpassingen achteraf vermijden. Denk bijvoorbeeld aan het opnieuw formatteren van e-books, het toevoegen van alt-teksten aan afbeeldingen of het herschrijven van content om aan de toegankelijkheidsrichtlijnen te voldoen. Om slechts enkele aanpassingen te noemen. Het internationale Pearson is een mooie business case. De Amerikaanse en Engelse Pearson-uitgeverijen zetten al langer stappen in brontoegankelijke publicaties, wat heeft geleid tot efficiëntere werkprocessen en kostenbesparingen. De Nederlandse tak van Pearson volgt nu ook.”

Investeringen betalen zich terug

“Bovendien, de investeringen betalen zich terug. Met toegankelijke publicaties kunnen uitgevers immers een breder publiek bereiken. Dat is in de eerste mythbuster van de reeks op InCT.nl voorgerekend; uiteindelijk heeft iedereen baat bij publicaties die voldoen aan de toegankelijkheidseisen. Daarbij, het is niet alleen commercieel aantrekkelijk, maar je draagt als uitgeverij ook bij aan een inclusieve samenleving. Het direct toegankelijk maken van je digitale publicaties kan onderdeel zijn van een breder MVO-beleid, wat bijdraagt aan een positief imago.”

“En ook de huidige technologieën maken het steeds eenvoudiger en goedkoper om toegankelijk te publiceren. Door gebruik te maken van de nieuwste technologieën en trends, kunnen uitgevers een voorsprong krijgen (of behouden) ten opzichte van de concurrentie. Je wordt als uitgever eerder als innovatief en vooruitstrevend gezien, wat van positieve invloed is op de marktpositie.”

“En last but not least, er komt wetgeving aan. Hoewel nog veel onduidelijk is, kan het negeren van de eisen leiden tot juridische problemen, boetes en reputatieschade. Het is dus verstandig om proactief te zijn en deze wetgeving voor te zijn.”

Jezelf verplaatsen in je lezers

“Hoewel de deadline van juni 2025 ver weg lijkt, is het dus verstandig om nu al actie te ondernemen. Vaak hoeven dat geen dure investeringen zijn en kunnen uitgevers met best eenvoudige stappen hun publicaties een heel stuk toegankelijker maken. Mijn advies: begin met jezelf te verplaatsen in een persoon met een visuele of andere beperking. Waar loopt diegene tegenaan bij het lezen van een publicatie? Als je die inzichten hebt, dan liggen oplossingen vaak voor de hand. Denk hierbij aan het verbeteren van contrasten, het aanbieden van alternatieve teksten voor afbeeldingen en het aanpassen van de navigatie om een e-book of digitaal platform ook via een toetsenbord bedienbaar te maken.”

“Uit gesprekken met uitgevers blijkt vaak dat het geen onwil is om toegankelijk te publiceren, maar dat ze met de handen in het haar zitten en niet weten waar ze moeten beginnen. De expertise ontbreekt simpelweg en uitgevers vinden het vaak lastig om de juiste werkwijze te bepalen. De toegankelijkheidsexperts van Dedicon kunnen uitgevers hierbij helpen. Bijvoorbeeld met advies op maat of met praktische trainingen. Zoals onze training Pragmatische Inzichten, waarbij de deelnemers heel praktisch aan de slag gaan met hun eigen publicaties en zich daarbij moeten verplaatsen in hun lezers.”

Gewoon beginnen

Het is dus raadzaam om direct aan de slag te gaan met brontoegankelijk publiceren. Wachten tot 2025 is zonde, zeker als je bedenkt dat je nu al miljoenen Nederlanders een betere ervaring kunt bieden door je publicaties toegankelijk te maken. Anke Kersten: “Dit is niet zomaar ‘een aardig iets om te doen’, maar voor het hele uitgeversbedrijf aantrekkelijk. Het levert direct iets op; een groter bereik, efficiëntere werkprocessen, een betere reputatie. Dus, waarom zou je wachten? Begin gewoon. Door nu te beginnen, ben je niet alleen voorbereid op de toekomst, maar bouw je ook aan een inclusievere samenleving en aan een sterker bedrijf.”

Expertteam Toegankelijkheid van Dedicon

Bij Dedicon geloven we in een wereld waarin tekst en beeld toegankelijk is voor iedereen. Ook voor mensen met een leesbeperking. Daarom maken wij bestaande informatie vaak achteraf alsnog waarneembaar. Maar zou het niet mooi zijn wanneer informatie in de bron al toegankelijk zou zijn? Het expertteam van Dedicon helpt uitgevers verder met toegankelijkheid. Bijvoorbeeld met de cursus Pragmatische Inzichten voor uitgevers die de essentie van toegankelijk publiceren beter willen begrijpen en die op zoek zijn naar waardevolle inzichten uit de praktijk.

Heb jij een mythe over toegankelijkheid die we moeten onderzoeken? Mail het expertteam van Dedicon: komverder@dedicon.nl

Frank Veerkamp